

گزارش مردمی

VOX POP

● مترجم: بهروز رضوی نژاد

برنامه‌سازان برای ارضای تمایلات خود اقدام به خلق اثر نمی‌کنند، بلکه آنچه به عنوان «برنامه» آماده می‌کنند برای «مخاطب» است و در این راه، توجه به نیازهای او دارند و سعی می‌کنند اطلاعات مورد نیاز مخاطب را در اختیارش قرار دهند.

قالب‌های خبری عموماً چیزی در خود دارند: همه آنها را افراد حرفه‌ای تولید و پخش می‌کنند، و صداهای دیگری که در بسته‌های صوتی بیان می‌شوند غالباً مربوط به سیاست‌مداران و کارشناسان و اشخاص صاحب‌شان است.

به جز برنامه‌هایی که در آنها از گزارش مردمی استفاده می‌شود، کمتر پیش می‌آید که صدای مردم، و در واقع صدای عامه شنونده‌ها، شنیده شود. هنگامی که این صدا از رادیو پخش می‌شود مردم احساس می‌کنند که کسی از جنس خودشان با آنها سخن می‌گوید و آنها جایی در رادیو پیدا کرده‌اند. از این جهت است که لذت می‌برند و شنونده جدی ایستگاه رادیویی شما می‌شوند و این شنونده‌ها شما را وفادارتر به ایستگاه رادیویی تان می‌سازند.

نظر مردم عادی را بدانند، گزارش مردمی، برنامه را زنده و سرگرم‌کننده و معتبر می‌کند. مدت گزارش مردمی می‌تواند یک تا یک دقیقه و ۳۰ ثانیه باشد.

چه زمانی و چرا از این قالب خبری استفاده می‌کنیم؟

گزارش مردمی هرگز به تنهایی در برنامه رادیویی استفاده نمی‌شود، بلکه معمولاً در ترکیب با دیگر عناصر رادیویی، شبیه مصاحبه یا بحث استودیویی یا گزارش، به کار می‌رود. مثلاً این قالب بسیار

تیین

خبرنگاران برای هر گزارش مردمی فقط یک سؤال ثابت از مردم، که به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند، طرح می‌کنند و سپس پاسخ‌ها را جمع‌آوری و به هم وصل می‌کنند. این پاسخ‌های مختلف عقاید متنوع عامه مردم را نشان می‌دهد.

این کار باید در مکان‌های عمومی صورت بگیرد، یعنی جایی که عامه مردم حضور دارند. گزارش مردمی را هرگز نمی‌توان همچون همه‌پرسی که رأی همه ملت است، تلقی کرد، بلکه فقط پاسخ‌های تصادفی مردم است. از آنجایی که شنونده‌ها دوست دارند

غیرمنتظره دارند. صدای عامه مردم به برنامه شما اصالت و اعتبار می‌بخشد و شنونده‌ها را با اشخاصی که با آنها مصاحبه می‌شود آشنا می‌سازد. در نهایت اینکه کارشناسان و سیاستمداران با شنونده‌ها سخن نمی‌گویند، بلکه افرادی عادی، هم سنخ خودشان، با آنها ارتباط برقرار می‌کنند.

هیچ وقت مصاحبه‌شونده خود را غافل‌گیر نکنید. این کار معمولاً نتیجه خوبی ندارد. با مصاحبه‌شونده دوستانه و مؤدبانه رفتار کنید. خود را معرفی کنید و توضیح بدهید که چه می‌خواهید بکنید. مطمئنش کنید که نامی از او نمی‌برید.

گزارش مردمی چگونه ساخته می‌شود

انتخاب موضوع

پیش از آنکه گزارش مردمی تولید کنید، باید مطمئن شوید که موضوع انتخابی شما مناسب این قالب است: طیفی از موضوعات درباره سیاست، تجارت، ورزش، مذهب تا مباحث اجتماعی و مشکلات روزمره. بهترین موضوعات برای گزارش مردمی موضوعات بحث برانگیزی است که مردم درگیر آنها هستند. با انتخاب این گونه موضوعات می‌توان مطمئن شد که پاسخی که از مردم می‌گیریم متنوع و شگفت‌انگیز و قابل استفاده خواهند بود. مهم آن است که موضوع بحث ناب، نمونه و مورد علاقه عموم مردم باشد. اگر فقط اقلیتی از مردم به بحث شما علاقه‌مند باشند، شما با این خطر مواجهید که اکثر شنونده‌های شما رادیو را خاموش کنند و جذب شنونده‌های از دست رفته کار مشکلی است. ما در مثالمان موضوعی را برای گزارش مردمی انتخاب کرده‌ایم که مورد علاقه عموم مردم و بحث‌انگیز باشد؛ احداث کارخانه داروسازی در شهری بزرگ. در این گزارش مردمی، ما می‌خواهیم از هر آنچه که اهالی شهر بزرگ درباره ترک کردن آن شهر می‌گویند بشنویم - چون کارخانه می‌خواهد خانه‌هایی در آنجا بسازد - استفاده کنیم.

چگونه پرسش‌های صحیح طرح کنیم

اینکه گزارش مردمی در مسیر درست قرار گیرد یا به بیراهه رود بستگی به سؤالاتی دارد که طرح می‌کنید. این مسئله بسیار مهم

خوبی است برای شروع مصاحبه رادیویی با سیاستمدار میهمان در استودیو.

گزارش مردمی کوتاه ممکن است بخشی از گزارشی کوتاه باشد.

در شهری بزرگ، یک کارخانه داروسازی ساخته‌اند و شما از مردم عادی نظرشان را درباره آن جویا می‌شوید. سپس پاسخ‌ها را جمع‌آوری و یک گزارش مردمی می‌سازید. در این برنامه، شنونده‌ها نظر مقامات رسمی را شنیده‌اند، اما هنوز نمی‌دانند که اهالی محل چه می‌گویند: آیا موافق با ساخت چنین کارخانه‌ای هستند یا مخالف، آیا منتقدی هم هست، یا مردم در این باب اختلاف نظر دارند.

البته شما خودتان می‌توانید در برنامه اعلام کنید که آراء مختلفی وجود دارد و مردم همه موافق این قضیه نیستند، اما این طریقه اطلاع‌رسانی بسیار کسل‌کننده است و در واقع رادیویی نیست.

بهتر است به کسانی که درگیر این مسئله‌اند توجه کنید و فرصتی بدهید که اظهار عقیده کنند و شنونده‌ها هر آنچه را مردم می‌گویند بشنوند. با این روش، شنونده‌ها همه اطلاعات را از وجوه مختلف به دست می‌آورند و پخش نظر موافق و مخالف بر اعتبار و صداقت گزارش می‌افزاید.

گزارش مردمی در واقع ابزاری است که با آن، نظر مردم از رادیو پخش و برنامه رادیویی پویا می‌شود. این بدان سبب است که صدای مردم و اظهار عقیده آنان فی‌البداهه و ناخودآگاه است. مردم غالباً احساساتی و عصبانی و خندان اند و دیدگاه‌های

نقاط ضعف و قوت گزارش مردمی

نقطه قوت	نقطه ضعف
برنامه را زنده‌تر می‌کند	تولید آن وقت‌گیر است
کلام آن اصیل و معتبر و خودجوش است.	مصاحبه‌شونده‌ها ممکن است خجالت بکشند و از میکروفون بترسند یا نتوانند عقاید خود را بیان کنند.
ارتباط بسیار نزدیک با شنونده ایجاد می‌شود	به تنهایی هويت ندارد، بلکه در ترکیب با دیگر اجزای برنامه معنی دار می‌شود.
عقاید عمومی را بازتاب می‌دهد	همه‌پرسی (فراندوم) نیست.

گزارش مردمی در واقع ابزاری است که با آن، نظر مردم از رادیو پخش و برنامه رادیویی پویا می‌شود. این بدان سبب است که صدای مردم و اظهار عقیده آنان فی‌البداهه و ناخودآگاه است. مردم غالباً احساساتی و عصبانی و خندان‌اند و دیدگاه‌های غیرمنتظره دارند. صدای عامه مردم به برنامه شما اصالت و اعتبار می‌بخشد

سؤال مطلوب (سؤال باز)

«از اینکه می‌خواهید این شهر را به علت ساختن کارخانه داروسازی ترک کنید چه احساسی دارید؟»
این سؤال پاسخ بلی و خیر را ناممکن می‌سازد. در عوض، پاسخ‌هایی می‌گیرید که به وضوح نگرش‌های مثبت و منفی مصاحبه‌شونده‌ها را بیان می‌کنند:
- «این مسئله مرا مریض می‌کند. آنها با ما مثل آشغال رفتار می‌کنند.»

- «من نمی‌توانم منتظر بمانم تا آنها مرا بیرون کنند. من یک آپارتمان اجاره می‌کنم و ممکن است که حتی شغلی در این کارخانه جدید پیدا کنم.»

مثال: نامطلوب

«تصور می‌کنم شما از اینکه به علت ساخت این کارخانه جدید شهر را ترک می‌کنید ناراحتید؟»
(سؤال بسته القاکننده، که کم و بیش پاسخ و مسیر پاسخ را تجویز کرده است).

مثال: مطلوب

«وقتی که به ترک کردن این شهر به علت احداث کارخانه داروسازی فکر می‌کنید چه احساسی دارید؟»

است که شما فقط یک سؤال پرسید و شکل و کلمات سؤال در افراد مختلف تغییر نکند و سؤال کوتاه و روشن باشد. اگر شکل سؤال را تغییر دهید و کلمات آن را جابه‌جا کنید، به هنگام تدوین و کنار هم چیدن، متوجه می‌شوید که پاسخ‌ها به هم ربطی ندارند، زیرا شما سؤال را تغییر داده‌اید. دیگر اینکه سؤالات بسته نپرسید (سؤالاتی که جوابشان بلی یا خیر باشد)، این گونه سؤالات شما را به سؤالات بعدی هدایت می‌کند و شما در حالت گفت‌وگو قرار می‌گیرید.

پیش از تهیه گزارش مردمی، سؤال آن را با همکار یا دوست خود مطرح کنید و پاسخ‌هایی را که می‌گیرید جمع‌آوری کنید. این کار به شما کمک می‌کند که ببینید آیا اساساً سؤال خوب طراحی شده و آیا پاسخ‌های جالب توجه می‌گیرید.

سؤال نامطلوب (سؤال بسته)

«آیا شما به علت احداث کارخانه داروسازی می‌خواهید این شهر بزرگ را ترک کنید؟»

پاسخ ممکن به این پرسش «بلی» است یا «نه، من نمی‌خواهم». اگر خیلی خوش‌اقبال باشید، ممکن است توضیح کمی هم بشنوید شاید هم مصاحبه‌شونده‌ها پس از بلی و خیر راه خودشان را بگیرند و بروند. شما پاسخ را گرفته‌اید، اما نه پاسخی که به کار بیاید و عملاً پاسخ بی‌استفاده است.

در چه مکانی گزارش مردمی را ضبط کنیم

جایی را انتخاب کنید که بسیاری از مردم حضور دارند، یعنی جایی که در آن تنوع عقاید باشد. برای موضوعی که انتخاب کرده- ایم، احتمالاً، بهترین موقعیت (لوکیشن) بازار است یا فروشگاه مواد غذایی. اما مطمئن شوید که صدای مزاحم (نویز) زیادی در زمینه کار شما نباشد. چنین پس‌زمینه‌ای اگر چه به اصالت و اعتبار و زنده بودن کار شما می‌افزاید، اما اگر خیلی بلند باشد، پاسخ‌های مردم را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

اگر شما صدای زمینه (آمبیانس) دارید، باید منسجم و یک دست باشد. در این صورت، در پایان که پاسخ‌ها را به هم وصل می‌کنید، پرش‌های محسوس در صداها خواهید داشت. از این جهت است که ما بازار را انتخاب کردیم، با صدای ملایم و همهمه‌های آن (بازار همانند خیابان، که ترافیک و صدای مزاحم دارد، نیست و محلی مناسب‌تر از آن است). هنگامی که در خیابان مشغول ضبط گزارش‌اید، صدای خودروهای در حال گذر ممکن است برای پاسخ بعدی، که آن را به این پاسخ وصل می‌کنید، اشکال صوتی ایجاد کند و با قطع و پرش ناگهانی مواجه می‌شوید.

با مصاحبه‌شونده، دوستانه و مؤدبانه رفتار کنید. خود را معرفی کنید و توضیح بدهید که چه می‌خواهید بکنید. مطمئنش کنید که نامی از او نمی‌برید.

این واقعیت را نیز باید پذیرفت که برخی از مردم نمی‌خواهند صحبت بکنند، برخی دیگر در حال گذرند و وقتی برای صحبت کردن ندارند یا علاقه‌مند نیستند یا عصبی‌اند و ناراحت و بنابراین نمی‌خواهند به هیچ سؤالی پاسخ بدهند.

کار عملی

دو یا سه بار پاسخ‌ها را ضبط کنید. مطمئن شوید که دستتان پر و پاسخ‌ها به اندازه کافی است. هنگامی که خوب به پاسخ‌ها گوش می‌دهیم، درمی‌یابیم که برخی از آنها تکراری است و برخی دیگر واضح نیست یا کسل‌کننده است یا کیفیت فنی آنها نازل است. برای اینکه در هنگام تدوین راحت باشید، بهتر است در موقعیت (لوکیشن) دفترچه‌ای همراه داشته باشید و پاسخ‌های مناسب برای کار را در آن یادداشت کنید. این کار شما را راحت می‌کند و مانع از هدررفتن وقت می‌شود.

چگونه مصاحبه‌شونده پیدا کنیم

در جلوی فروشگاه‌های بایستید و منتظر مشتری‌هایی که داخل یا خارج می‌شوند باشید. بهتر است که نشان (آرم) شبکه شما بر روی میکروفون نصب شود. این کار باعث می‌شود که مصاحبه‌شونده بدانند با چه ایستگاه رادیویی مصاحبه می‌کند.

هیچ وقت مصاحبه‌شونده خود را غافل‌گیر نکنید. این کار معمولاً نتیجه خوبی ندارد. شما با این کار خطر می‌کنید، زیرا احساس می‌کند که گیر افتاده است و معمولاً منفعل می‌شود و شاید جواب درست و حسابی به شما ندهد یا پاسخی سطحی و کاملاً بی‌استفاده بدهد.

تدوین گزارش مردمی

پس از آنکه تعداد زیادی پاسخ ضبط کردید، نوبت تدوین می‌شود. همه پاسخ‌ها را بشنوید و آنهایی را که قرار است استفاده کنید انتخاب کنید. پس از آن، باید پاسخ‌ها به گونه‌ای در کنارهم چیده شود که از کل آنها صدای خوبی به گوش برسد. اگر می‌خواهید گزارش زنده و مطلوبی داشته باشید، کار شما باید ترکیب زیبایی باشد از عقاید و صداهای مختلف مرد و زن و پیر و جوان، پاسخ مثبت و پاسخ منفی.

مجری و طرح سؤال

«گزارشگر ما، مری میلر، به بازار شهر رفته و در آنجا از مردم سؤال کرده است که احساسشان درباره اینکه کارخانه داروسازی در شهر ساخته می‌شود و ناگزیرند منزل خود را ترک کنند چیست».

- «من کاملاً آشفته‌ام! حتی نمی‌توانم بگویم که از چه چیز ناراحت و عصبانیم»
- «خوشحالم که سرانجام این محله درب‌وداغون رو ترک می‌کنم»
- «کسانی که مسئول این کار بوده‌اند آدم‌های مزخرفی‌اند. من تمام عمرم را اینجا گذرانده‌ام و آنها دارند به من فشار می‌آورند که اینجا را ترک کنم»

نمونه‌ای از گزارش مردمی

جنسیت	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
صدا	صدای زیر	صدای بم	جوان	پیر	جوان	جوان
پاسخ (عقیده)	منفی	مثبت	انتقادی	مثبت	مثبت	منفی
مدت زمان پاسخ	۲۰ ثانیه	۱۲ ثانیه	۱۸ ثانیه	۲۰ ثانیه	۱۲ ثانیه	۱۸ ثانیه

مدت زمان کامل گزارش: یک دقیقه و سی ثانیه.

- «من اصلاً نمی‌خواهم محله‌ام را ترک کنم؛ حتی اگر با این کار، شغل جدیدی به دست بیاورم».

گزارش را باید با جمله‌ای بسیار قوی شروع کرد. پاسخ شاخص و قانع‌کننده می‌تواند شنونده شما را به موضوع علاقه‌مند و مشتاق شنیدن ادامه کار شما کند. شنونده‌ها بیشتر طالب این‌اند که نظر مردم را در این شهر بزرگ، که با این مشکل مواجه شده‌اند، بشنوند.

در طول مدت زمان پاسخ مصاحبه‌شونده‌ها را متنوع کنید، اما مواظب باشید که پاسخی بیشتر از بیست ثانیه در کار شما نباشد. کل مدت زمان گزارش مردمی نباید بیش از یک دقیقه و سی ثانیه باشد. اگر گزارش طولانی باشد، شنونده‌ها خسته می‌شوند و علاقه آنها به گزارش کم می‌شود.

گزارش خود را با جمله‌ای قوی به پایان برسانید، زیرا این اثر را در شنونده ایجاد می‌کند که گزارش ارزش شنیدن داشته است. اگر گزارش را با جملات سردستی و بی‌ربط پایان دهید، شنونده

گزارش خود را با جمله‌ای قوی به پایان برسانید، زیرا این اثر را در شنونده ایجاد می‌کند که گزارش ارزش شنیدن داشته است. اگر گزارش را با جملات سردستی و بی‌ربط پایان دهید، شنونده احساس می‌کند که چیزی به دست نیاورده است

احساس می‌کند که چیزی به دست نیاورده است. در این صورت، همان کم‌گویی بهتر است.

موانع:

«چه می‌کنید اگر...»

پاسخ‌ها بسیار کوتاه‌اند.

اگر مصاحبه‌شونده‌ای داشتید که می‌خواست چیزی بگوید اما اندکی مردد بود یا از میکروفون ترسیده بود، مؤدب باشید، اما سؤال را تکرار کنید یا آن را در قالب الفاظ دیگر بریزید. مراقب باشید که سؤال عوض نشود یا معنی دیگری را القا نکند.

مثال کوتاه:

- احساس شما چیست وقتی فکر می‌کنید که این شهر را به علت احداث کارخانه جدید باید ترک کنید؟
- نمی‌دانم
- اما مطمئناً شما در این باره نظری دارید؟
ندارید؟
- البته، ولی چه بگویم؟ اوضاع مرا هراسان کرده و نمی‌دانم که در آینده چه پیش می‌آید!

اگر شما قسمت اول جواب را حذف کنید، به هدف خود رسیده‌اید: با وجود تردید مصاحبه‌شونده، شما توانسته‌اید پاسخی محکم و قوی بگیرید و ضبط کنید. پاسخ‌ها طولانی‌اند.

مصاحبه‌شونده‌ها صحبت را طولانی می‌کنند و نمی‌توان آنها را متوقف کرد، پس بگذارید که ادامه دهند تا جایی که مطمئن شوید در پاسخ طولانی آنها آنچه را می‌خواهید گفته‌اند. پس از آن، خیلی مؤدبانه کار را تمام کنید. در هنگام تدوین مواظب باشید که صدای اضافه در پایان یا اول هر سؤال نمانده باشد. جملات باید به گونه‌ای تدوین شود که شنونده احساس کند مصاحبه‌شونده خودش جمله را به پایان رسانده است. در غیر این صورت، تصور می‌کند که شما بخش مهم پاسخ را حذف کرده‌اید و درصددید تا با تحریف و تقلب واقعیت را محو کنید.

«احساس شما از اینکه این شهر بزرگ را به علت ساختن کارخانه داروسازی ترک می‌کنید چیست؟»
«اجازه بدهید چیزی بگویم: مسئله این نیست که این کار چگونه انجام می‌شود. فقط تصور کنید که ما را به کجا می‌بردند! من شوکه شده‌ام و نمی‌گذارم این اتفاق بیفتد! به هر حال، دادگاهی هست و من می‌روم و از آنها شکایت می‌کنم. در روزنامه خوانده‌ام که این پایان کار نیست. من خواننده‌ام که خانواده‌ای با

گزارش را باید با جمله‌ای بسیار قوی شروع کرد. پاسخ شاخص و قانع کننده می‌تواند شنونده شما را به موضوع علاقه‌مند و مشتاق شنیدن ادامه کار شما کند

باشند، باید در استودیو آنها را هم سطح کنید یا با نرم افزار رایانه‌ای یا با دوبله کردن مجدد همه کار آن را اصلاح کنید.

صداهای اضافه

همه سؤال‌ها و جواب‌های گزارش مردمی باید در یک موقعیت (لوکیشن) ضبط شود. اگر نیاز بود که شما موقعیت‌های مختلف را امتحان کنید، مطمئن شوید که موقعیت بعدی مشابه قبلی است. همیشه این نکته را به خاطر بسپارید: گزارش مردمی در صورت نهایی‌اش باید اثری هماهنگ باشد. اگر در زمینه صوتی کار وقفه باشد، کار به صورت هم‌سطح در نمی‌آید.

زبان و سخت‌کوشی

گزارش مردمی وقت گیر است: شما باید به خارج از شبکه رادیویی بروید و تعداد زیادی پاسخ برای سؤال خود ضبط کنید، برگردید به استودیو و بهترین پاسخ‌ها را انتخاب کنید، آنها را با نظم صحیحی بچینید و تدوین کنید. کار تولیدی در استودیو بسیار وقت گیر است، به ویژه اگر از دستگاه‌های آنالوگ استفاده کنید. تدوین با دستگاه‌های دیجیتال بسیار سریع‌تر و ساده‌تر است.

خطر تحریف

تحریف گزارش خیلی ساده است. اگر شما نظر خاصی درباره موضوع گزارش‌شان داشته باشید، ممکن است خودآگاه یا ناخودآگاه اندکی آن را تحریف کنید. تحریف ممکن است که در هنگام طرح سؤال رخ دهد، مثلاً با طرح سؤال القایی، یا در تدوین پاسخ‌ها به روشی خاص. ولی این کار غیراخلاقی است. پس مطمئن شوید که بی طرف و در سراسر روند تولید واقع بین‌اید.

منبع:

<http://www.dw-world.de>
DEUTSCHE WELLE

شرایط مشابه من وجود دارد و به دادگاه رفته و شکایت کرده است».

در این لحظه، شما خیلی مؤدبانه می‌توانید صحبت‌های او را قطع کنید، زیرا او تا همین جا جمله‌ای شسته و رفته و قابل استفاده برای شما بیان کرده است و بعداً، هنگامی که کار را تدوین می‌کنید، می‌توانید سر و ته آن را، که بی ربط و طولانی و خسته کننده است، بزنید.

تذکر

گزارش مردمی شما هنگامی با ارزش و زنده است که مصاحبه شونده پاسخ‌های خودجوش بدهد. بنابراین شما به اختصار به مصاحبه شونده بگویید که موضوع انتخابی شما چیست و سؤال خود را طرح کنید و پاسخ را ضبط کنید. پیش از ضبط، هیچ گاه با مصاحبه شونده وارد بحث نشوید. در غیر این صورت، موقعی که دکمه را برای ضبط می‌زنید، او چیز دیگری ندارد و تصور می‌کند که همه چیز را گفته است، بنابراین پاسخ‌هایی که ضبط می‌کنید کامل نیستند و صدا کسل کننده است و به گونه‌ای ظاهر می‌شود که گویا شما او را تعلیم داده‌اید.

پاسخ‌های متعدد در یک زمان

گاهی در هنگام ضبط گزارش مردمی در مکانی عمومی، عابران علاقه مند می‌ایستند و به صحبت‌های مصاحبه شونده گوش می‌دهند و در وسط صحبت دیگری سخن می‌گویند. خیلی زود همه جمع می‌شوند و هر کس چیزی می‌گوید. اگر نتوانستید مؤدبانه آنها را ساکت کنید، ضبط را خاموش کنید. شما برای گزارش پاسخ‌های روشن و انفرادی می‌خواهید نه هیاهو.

پاسخ‌ها را تدوین کنید

پاسخ‌ها را در استودیو تدوین کنید. مکث‌های طولانی را، که جریان پاسخ‌ها را قطع می‌کند، حذف کنید. «ام...» و دیگر اصوات اضافه کاملاً مزاحم‌اند، بهتر است که حذفشان کنید. هنگامی که پاسخ‌ها را ضبط می‌کنید اول ضبط را نگاه کنید. اگر اختلاف سطح صدا از یک پاسخ به پاسخ دیگر زیاد باشد، صدایی هم سطح حاصل نمی‌شود. اگر سطح صدا از یک پاسخ به پاسخ دیگر پرش داشته